Diari de la neu, 04/06/20

Un mes de maig càlid al Pirineu

El mes de maig es pot qualificar de càlid a gran part de Catalunya, i molt càlid a punts del litoral Central, Prelitoral, la plana de Lleida, Prepirineu i Pirineu

Imatge capturada a Masella el passat 26 de maig *Autor/a: Diaridelaneu.cat*

Ahir es va publicar l'informe meteorològic del mes de maig a Catalunya. Seguint la tendència dels darrers mesos, el resultat és que ha resultat amb temperatures càlides respecte a la mitjana climàtica.

La distribució de la precipitació ha estat molt irregular si bé es pot observar un patró sud-oest a nord-est: plujós o molt plujós al massís dels Ports i àmplies zones de la plana de Lleida, i sec o molt sec al quadrant nord-est del territori Meteorològicament, el mes de maig s'ha caracteritzat per la presència de l'anticicló a la latitud del mar de Nord, obligant les pertorbacions a desviar-se de la seva trajectòria habitual (d'oest a est entorn als 50-60 graus de latitud), cap al sud, afectant les nostres contrades amb una configuració molt semblant a la del mes de març: depressions amb una trajectòria de sud-oest a nord-est. A partir de la segona quinzena, la configuració sinòptica va venir marcada per una dorsal en altura (a uns 5.500 m d'altura) i un anticicló en superfície que s'estenia de sud-oest a nord-est pel sud del continent europeu.

El maig va deixar alguns episodis importants de pluja durant la primera quinzena, però després els ruixats es van fer més aïllats, afectant en forma de tempesta al Pirineu i al Prepirineu.

La inhibició dels fluxos freds provinents d'altes latituds a conseqüència del recorregut meridional de les pertorbacions i la configuració anticiclònica de la segona meitat del mes han donat com a resultat un maig càlid arreu del país, superant en molts casos el maig de 2015, que fins ara era el referent càlid contemporani.

Precipitació del 9 a l'11 de maig

Un solc provinent de l'Atlàntic que va acabar amb una baixa tancada a nivells mitjans va deixar pluja general a Catalunya.

Les estacions meteorològiques gestionades pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) van registrar 123 mm a PN dels Ports (el Baix Ebre) i més de 50 mm al Ripollès, Alt Berguedà i nord del Ripollès, així com alguns punts del prelitoral. Els mínims, menys de 5 mm a punts del litoral.

Es va superar el llindar de 20 mm en 30 min a punts de les Terres de l'Ebre (34,1 mm al PN dels Ports) i molt localment a la resta del país: Navès (Solsonès) i Sant Llorenç Savall (Vallès Occidental). La precipitació màxima registrada en 1 minut va ser de 3,6 mm a Vinebre el dia 10.

Pel que fa a la neu, el dia 10 al matí només nevava als cims culminants del Pirineu, però al vespre la cota va baixar fins a uns 2.000 m. Es van mesurar 12 cm a Espot (2.519 m, Pallars Sobirà), 7 cm a Boí (2.535 m, Alta Ribagorça) o 6 cm a Ulldeter (2.410 m, el Ripollès).

Ruixats del 12 al 16 de maig

La situació depressionària es va allargar uns quants dies, amb circulació més aviat de sud a nivells mitjans.

Al llarg d'aquests dies va ploure de manera irregular, destacant els més de 50 mm del dia 14 a cavall de la Ribera d'Ebre, el Priorat, el Baix Camp i el Baix Ebre, superant puntualment els 20 mm en 30 minuts.

També cal remarcar les tempestes dels dies 15 i 16, especialment extenses el dia 16. Es van recollir més de 40 mm a punts del prelitoral (Baix Llobregat, Alt Penedès) i al voltant del Pla d'Urgell, amb superacions del llindar d'SMP en alguns casos: 29,9 mm a Vallirana (Baix Llobregat).

Entre els dies 15 i 16 la Xarxa de Detecció de Descàrregues Elèctriques va registrar 1.805 llamps núvol-terra a Catalunya (286 a la Noguera i 240 al Solsonès com a comarques més afectades).

Els ruixats van ser de neu diversos dies a l'alta muntanya per damunt d'uns 2.000 – 2.500 m, destacant els 14 cm de Boí (2.535 m, Alta Ribagorça) o els 12 cm d'Espot (2.519 m, Pallars Sobirà) entre els dies 12 i 13.

Calorada del 19 al 23 de maig

La temperatura va anar pujant i a partir del 19 es van superar els 30 °C a diversos sectors del país, tant a punts del litoral com sobretot a l'interior i a ponent, on el dia 22 es van assolir 35,3 °C a Seròs (Segrià).

Cal remarcar que l'única màxima rècord de maig va ser a Badalona – Museu (14 anys de dades), que el dia 21 va mesurar 29,0 °C, superant els 28,8 °C del 28 de maig de 2006.

En canvi, la temperatura nocturna va ser alta durant força dies, en bona part per la nuvolositat, ja que la massa d'aire tampoc ha estat excepcionalment càlida. En qualsevol cas, 12 de les 146 estacions de la XEMA amb més de 10 anys de dades han tingut la temperatura mínima més alta de la seva sèrie, repartides de manera irregular al llarg del país, però amb una concentració a l'Alt Empordà i al Prepirineu.

Tempestes localment fortes del 29 al 31 de maig

L'última part del mes maig va venir marcada per tempestes de tarda, típiques d'aquestes dates fruit de la calor en superfície i l'aire relativament fred encara als nivells mitjans de la troposfera. Van afectar zones de muntanya, però especialment del Prepirineu i Pirineu. El dia 29 va ser quan les tempestes van ser més intenses i extenses a Catalunya, destacant que es van superar els 30 mm a diversos sectors del Prepirineu i de la serralada Prelitoral. En canvi, el dia 31 van caure sobretot a Ponent.
Les quantitats de precipitació més destacades registrades a les estacions gestionades per l'SMC van ser: 47,4 mm a Sant Joan de les Abadesses (el Ripollès); 46,7 mm a Oliana (l'Alt Urgell); i 43,9 mm a Vic (Osona).
El dia 29 va superar el llindar de 20 mm en 30 min a 5 estacions destacant els 29,6 mm a Vic (Osona), mentre que el dia 31 es van recollir fins a 31,3 mm a Sant Joan de les Abadesses.
Pel que fa a la precipitació màxima en 1 minut, el dia 29 es van recollir fins a 4,4 mm a Vacarisses i 4,0 mm a Vic.

Maig càlid a gran part de Catalunya

El mes es pot qualificar de càlid a gran part de Catalunya, i molt càlid a punts del litoral Central, Prelitoral, de la plana de Lleida, Prepirineu i Pirineu (figura 1).

Aquestes anomalies de temperatura han estat fruit d'una configuració sinòptica marcada per una inhibició de les masses fredes d'altes latituds en relació amb el flux de l'est o del sud-est associat a les pertorbacions que van visitar Catalunya durant la primera quinzena del mes, i la subsidència relacionada

amb les altes pressions que van dominar les dues ultimes setmanes del maig, destacant l'episodi de calor entre els dies 19 a 23.

A bona part del país el maig d'enguany ha superat el maig de 2015, que en moltscasos havia estat el més càlid de les últimes dècades. Les estacions de l'Observatori Fabra i l'Observatori de l'Ebre, ambdós amb unes sèries centenàries, han registrat el maig més càlid de la sèrie.

Cal remarcar que a principis del mes es van registrar les primeres nits tropicals de l'any (temperatura mínima diària per damunt dels 20 °C). Les primeres, durant la nit de l'1 al 2 de maig entre el Baix Ebre i el Montsià (20,0 °C a Mas de Barberans i 20,4 °C a l'Observatori de l'Ebre). La nit del 6 al 7 de maig també se'n va enregistrar una a Barcelona – Can Bruixa, la més primerenca de la seva sèrie de 33 anys, però no a la resta d'estacions de Barcelona. Al llarg de l'episodi de calor també es van produir a punts de l'Empordà (allà on bufava tramuntana) i la nit del 22 al 23 Barcelona – el Raval va registrar la primera de l'any (20,0 °C), la més primerenca de la seva sèrie de 13 anys, avançant-se un dia a les dels anys 2007 i 2011.

La taula següent mostra els valors d'anomalia positiva (diferències de la temperatura mitjana mensual de maig respecte de la mitjana climàtica mensual del mes de maig pel període de referència 1961-1990) que han igualat o superat els +3,5 °C a les estacions de la XEMA.

Precipitació desigualment distribuïda

La distribució de la precipitació ha estat molt irregular si bé es pot observar un patró sud-oest a nord-est: plujós o molt plujós al massís dels Ports i àmplies zones de la plana de Lleida, i sec o molt sec al quadrant nord-est del territori. També ha estat plujós al prelitoral Central i punts del Prepirineu.

Les baixes pressions que van afectar la primera quinzena del mes amb un recorregut de sud-oest a nord-est i les tempestes de l'últim terç del mes explicarien aquesta distribució de les anomalies.